

Vol van visite

Adelheid Roosen en George Groot treden samen op, egotheater van de bovenste plank. Hij vertelt over minnaars, zij over haar moeder met Alzheimer. Hoe pakt dat uit?

Door Hein Janssen Foto Joost van den Broek

In hun nieuwe voorstelling *Hetty & George* zullen Adelheid Roosen (54) en George Groot (70) voornamelijk over zichzelf praten. Er worden verder geen teksten van anderen, toneelstukken of literatuur bijgehaald. Het wordt een theateraal gesprek over op welk punt ze in hun leven momenteel zijn beland. Niets meer, niets minder. Zelf omschrijven ze deze nieuwe voorstelling als een 'ontmoeting van hun beider levensscenario's'.

Egotheater in de meest strikte vorm. Zoals ze al eerder samen maakten. In 1989 voor het eerst in *Tergend langzaam wakker worden*, vier jaar later volgde de productie *In de schaduw van de zon*. Daarna gingen ze ieder hun eigen, soms grillige weg. Na bijna twintig jaar zijn ze weer samen. De afgelopen weken hebben ze lange gesprekken gevoerd over de levensfase waarin ze intussen zijn beland. *Hetty & George* is het resultaat - theater als openbaar gesprek.

Hetty & George is een vrij normale titel. Wie George is weten we, maar wie is Hetty?

Roosen: 'Hetty is de roepnaam van mijn moeder, die eigenlijk Henriëtte heet. George en ik maken een voorstelling met als uitgangspunt de vraag: waar staan wij, zoals wij nu zijn, en wat is voor ons belangrijk in deze fase. In mijn leven is dat mijn moeder die Alzheimer heeft, in George's leven is dat de jongen die hij nu regelmatig ontmoet. In *Hetty & George* vertellen wij ons verhaal, maar je hoort ook de echo's van de mensen over wie we het hebben.'

Groot: 'Dat is het uitgangspunt: twee mensen die heel graag open willen zijn, ontmoeten elkaar. Daarbij staat de jongen voor de minnaars die ik in mijn leven nu heb. Het gaat dus over het bezoek van Adelheid aan haar moeder en het bezoek van de jongens aan mij.'

Twee jaar geleden overleed Ank Groot, de vrouw met wie George 48 jaar samen was. Nu heeft hij dus minnaars. Is Hetty & George een soort coming-outtheater?

Groot: 'Nee, coming-out gaat over je identiteit en daar ben ik totaal niet mee bezig, dat interesseert me geen moer. Ik wil wel dolgraag praten over wat ik op dit moment meemaak en hoeveel plezier ik eraan beleef, maar aan het bijstellen van mijn identiteit heb ik geen behoefte. Coming-out is meestal ook zo'n ding, dat je dan over een drempel moet stappen of zo. Voor mij bestaat die drempel helemaal niet.'

Raakte je tijdens je huwelijk dan niet in de knoop?

Groot: 'Totaal niet, dat is juist het rare: dat dat huwelijk was het huwelijk. De verwarring en verliefdheden waren er wel, maar de jongens bestonden niet in die zin.'

Roosen: 'Sommige dingen die wij bespreken in de voorstelling zijn uitermate teer. Maar soms gaat het ook alleen maar over mijn verwondering. Ik was zo ongeveer mijn hele leven bevriend met Ank. Toen George een jaar geleden bij mij kwam en zei: 'ik wil dat je het weet, Ank is dood, er komen jongens in mijn leven', was mijn reactie: wow - een 70 jarige die leeft als iemand van 19!'

Maar heb je in al die jaren nooit gevraagd: hoe zit dat nou?

Roosen: 'Nee, nooit. Dat zou de vraag zijn naar iets praktischer en daar ben ik niet op uit. Hij is een mens, met vele kleuren op zijn palet, hij beweegt, dat fascineert mij veel meer dan het letterlijk willen weten hoe het zit. Het is wat Susan Sontag ooit zei: 'Zelfs de interpretatie is al het temmen'. Ik kijk liever naar wat er in een mens gebeurt dan dat ik de behoefte heb hem daarin te vangen.' Groot: 'En nu voel ik me door haar meisjesachtige, bijna kinderlijke enthousiasme geweldig gestimuleerd mij wel uit te spreken. Zij hoeft maar

op die ene knop te drukken en ik vertel wat je als 70-jarige kan overkomen, wat ik er allemaal aan beleef.'

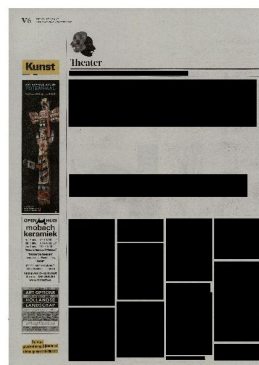
Dat nieuwe pad, heeft dat te maken met het overlijden van Ank?

Groot: 'Ja, natuurlijk. Maar ik ging er helemaal niet vanuit, ik ging er vanuit dat mijn leven voor wat verliefdheden op mannen betreft zich gewoon zou voortzetten. Dat was ook zo, de eerste tijd na haar dood.'

Roosen: 'Dat noemde je altijd: theedrinken'. Groot: 'Theedrinken, ja. En dan iemand een beetje aaien, vragen hoe het ging, want het waren meestal wel mannen die iets kunnen - schrijven, theater maken. Maar ruim een jaar geleden dus bleek het niet bij theedrinken te blijven. Dat overviel me eigenlijk, het was verbijsterend, want ik had het totaal niet verwacht. Toen het me eenmaal overkwam, dacht ik: oké, kom maar op, nu is de weg vrij.'

Je hebt het over minnaars, meervoud - waarom niet één?

Groot: 'Dat het er meerdere zijn, helpt mij om mij niet te binden en mijn vrijheid te behouden. De jongen waarmee ik voor het eerst contact had, raakte ik uit het oog. Daarna heb ik een paar jongens over de vloer gehad, die ik betaalde. Dat luchtte mij geweldig op, omdat ik daar nooit een band mee kon krijgen. Intussen is er met twee jongens een soort te-

deurheid aan het ontstaan, die ik dan weer ontroerend vind.'

Hetty & George is de afgelopen weken ontstaan doordat Roosen en Groot lange gesprekken met elkaar voerden over dit soort onderwerpen. Die gesprekken werden opgenomen, uitgetypt en vervolgens is daar stukje bij beetje en met veel schuiven en schaven een script uit ontstaan. Daaraan is verder niets toegevoegd om het mooier of breder te maken. Geen teksten uit andere toneelstukken, geen flarden literatuur of theatrale effecten. Er staat een bed op toneel -that's it.

Het logisch verband tussen de moeder en de jongens is dat het beider leven op de helling heeft gezet. De eigenzinnigheid van Roosen en Groot moet deze extreme vorm van egotheater stutten. De een zal zeggen: waarom moet ik dit in het theater horen, de ander zal het een ongeëndelend spannende ontmoeting vinden. Zo uiteenlopend zijn de reacties op de persoonlijke manier van theaternemen van dit tweetal vaak.

Groot vraagt in deze voorstelling dus niet aan Roosen naar de opmerkelijke ontwikkelingen in haar carrière?

Groot: 'Nee, dat vraag ik niet omdat het me niets kan schelen. Ik vind het fantastisch wat ze doet, maar het is tijdverlies om het daarover te hebben. Adelheid heeft een bepaalde kwaliteit waar ik veel aan heb als we samenwerken, waar ik van hou en diep respect voor heb. Maar nu hebben wij andere dingen uit te zoeken. Ik ben bijvoorbeeld heel bang om dood te gaan, daarover wil ik het met haar hebben.'

Roosen: 'Eerlijk gezegd heb ik er totaal niet aan gedacht om ook onze carrières en zo te bespreken. *Hetty & George* gaat alleen maar over de visites die zich op dit moment in ons leven voordoen. George prepareert zich op een visite, ik ga op visite. Hij wacht op de jongens, ik ga naar mijn moeder.'

Jullie kennen elkaar al ruim 25 jaar als collega's en vakgenoten. Zijn jullie ook vrienden?

Groot: 'Nee, althans het is niet een vriendschap die van mij uit enorm wordt onderhouden. Wel een latente vriendschap, waarvan je weet dat het meteen klopt. En je zwaait nog eens naar elkaar op school waar we allebei les geven. Dan omhels je elkaar en zegt: 'God, wat hebben wij elkaar lang niet gezien, maar ik was ook zó druk'. Dat soort dingen.'

Roosen: 'Af en toe komen we elkaar tegen en dan rammelen we aan elkaar. Maar George heeft een plek in mij en het rare is dat het geen onderhoud vergt. Dat is een fijn gevoel.'

Is hij een vaderfiguur voor je?

Roosen: 'Nee. Ik hou erg van zijn grime, korzelige kant, dat snelle, dat

voor een buitenstaander soms ook slordige. Als ik twijfel over dingen, weet hij meteen de goede vraag te stellen. In die zin is hij meer een wijze, oudere broer.'

Groot: 'Ik voel een overdaad aan respect van haar naar mij.'

De een heeft zijn vrouw verloren en is daarna een nieuwe weg ingeslagen, de ander ziet haar moeder langzaam verdwijnen. Het kan niet anders dan dat *Hetty & George* ook over verlies gaat. Ter voorbereiding hebben Roosen, Groot en regisseur Titus Muizelaar een dag doorgebracht in het verzorgingshuis waar moeder Hetty tegenwoordig woont.

Als jij je moeder bezoekt, waaruit bestaat het contact?

Roosen: 'We drinken koffie en peuzelen koekjes. Ik lak haar nagels en als in een oude reflex legt ze haar handen met gespreide vingers op tafel als ze de nagellak ruikt. Als ik de lippenstift pak, tuit ze haar lippen. Soms help ik mee haar te douchen, dat mag en kan allemaal in het kleinschalige huis waar ze nu woont. Dan trek ik mijn kleren uit en zetten de verzorger en ik haar in een rolstoel onder de douche. Of ik help mee haar te verschonen, voordat ze 's avonds gaat slapen. Dan ga ik bij haar in bed liggen; als ik naast haar lig, praat ze als een malle - eindelijk monologen, waar ik af en toe nog een helder woord van versta: mooi of anders of koek. En soms huilt ze, maar dat zou je beter wenen kunnen noemen - een heel zacht, eindeloos lange stroom van zacht verdriet. Dan aai ik haar en meestal lukt het me haar stap voor stap naar een ander gebied te leiden en komen we tot lachen. Dat is mooi. Er is blijkbaar een route hoe zij van dat wenen bij een soort weerloos geluk komt.'

Groot: 'Tijdens de repetities heb ik dagenlang gezocht naar hoe ik me tot haar moeder moest verhouden. Dat vond ik best lastig, want daar loopt gewoon een dementerende vrouw rond en daar moet ik dan wat mee. Ik vond dat bezoek aan Hetty inspirerend, maar ook moeilijk. Ik ervaar een wezenlijk onvermogen als ik iemand wel stukjes perzik kan voeren, maar een gesprek niet mogelijk is. Ik ga ook nooit in zo'n Alzheimerstehuis werken, dat weet ik zeker, want ik ga ze eerder slaan dan dat ik ze bij de arm neem om lekker te gaan lunchen.'

Roosen: 'Hahahahaha'.
En ben jij meegegaan met George als hij die jongens ontmoette?
Groot: 'Daar mag Adelheid van mij geen antwoord op geven, daarvoor moet je maar naar de voorstelling komen. Dat is het geschenk dat wij aan het publiek geven, dat ze bij ons gesprek mogen zijn.'

Hetty & George door Adelheid Roosen en George Groot, regie

Titus Muizelaar. In Theater Bellevue Amsterdam t/m 18/11. Tournee in najaar 2013.

'Ruim een jaar geleden dus bleek het niet bij theedrinken te blijven'

George Groot

George Groot is cabaretier, tekstdichter en docent en is vooral bekend van cabaretgroep Don Quishocking, opgericht in 1967. Programmatitels uit die tijd zijn onder meer *Zand in je badpak* en *Wij zijn volstrekt in de war*. Bekende liedjes uit de Don Quishocking-periode zijn *De Oude School* en *Opa's verjaardag*, beide teksten van Jan Boerstool. Zelf schreef Groot in zijn carrière meer dan driehonderd (cabaret)liedjes, onder meer voor Paul de Leeuw en Jenny Arean. In de jaren zeventig sloot hij zich enige tijd aan bij de Bhagwanbeweging, wat tot problemen in Don Quishocking leidde. Hij heeft meer dan dertig jaar lang les gegeven aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht en aan de Amsterdamse Theaterschool. Met Adelheid Roosen werkte hij tot nu toe drie keer samen, ook maakte hij verschillende soloprogramma's.

Adelheid Roosen

Adelheid Roosen is theatermaker, actrice en docent. Op dit moment is zij artistiek leider van Female Economy/Zina, het theatercollectief waarmee zij vooral voorstellingen op locatie en in wijken maakt. Voor dat werk ontving zij dit jaar de Prosceniumprijs 2012. Internationale faam verwierf zij met geëngageerde producties als *De Gesluerde Monologen* (over moslimvrouwen) en *Is.Man* (over eerwraak). Roosen is begonnen als cabaretière, maakte voorstellingen met Karin Bloemen, Purper en ook shows voor de VARA. De film *Broos* leverde haar een Gouden Kalf op. Bij Toneelgroep Amsterdam speelde ze rollen in de toneelstukken *De Koopman van Venetië* en *Romeo en Julia*, beide in regie van Ola Mafaalani. Vorig jaar maakte ze de documentaire *Mam* over haar moeder die aan de ziekte van Alzheimer lijdt.

Latente vriendschap

George: 'Wij hebben een latente vriendschap, waarvan je weet dat het meteen klopt.'

Roosen: 'Af en toe komen we elkaar tegen en dan rammelen we aan elkaar. Maar George heeft een plek in mij en het rare is dat het geen onderhoud vergt. Dat is een fijn gevoel.'

Adelheid Roosen en George Groot.